

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 60/2020-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou KONCOVÁ & PARTNERS, s. r. o., Legionárska 7158/5, Trenčín, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 79/Ek/141/2018 z 27. marca 2019 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 79Ek/141/2018 z 27. marca 2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 79Ek/141/2018 z 27. marca 2019 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Banská Bystrica **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania 173,71 eur a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. mája 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením.

Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie, priznať mu finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur a náhradu trov konania.

2. Dňa 11. decembra 2018 okresný súd (vyšší súdny úradník) zamietol návrh sťažovateľa v pozícii povinného na zastavenie exekúcie vedenej pod sp. zn. 79 Ek 141/2018 a vykonávanej súdnym exekútorom JUDr. Jozefom Karasom (78 EX 281/18) na základe rozhodcovského rozsudku. Okresný súd na sťažnosť sťažovateľa napadnutým uznesením vydaným sudcom sťažnosť zamietol s odôvodnením, že (i) povinný nemusel uzavrieť rozhodcovskú zmluvu, (ii) rozhodcovská zmluva bola uzavretá osobitne, (iii) exekučný súd už nie je oprávnený preskúmať vykonávané rozhodnutie a (iv) povinný mohol od zmluvy odstúpiť do 14 dní.

II.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta a) neplatnosť a vykonateľnosť vykonávaného rozhodcovského rozsudku sp. zn. 687/07/16, pretože bol vydaný odlišným subjektom od rozhodcovských súdov oprávnených rozhodovať spory medzi oprávneným a povinným v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, b) v konaní nebola preskúmaná platnosť rozhodcovskej zmluvy, c) okresný súd sa odklonil od svojej praxe v iných totožných veciach (*uznesenia okresného súdu sp. zn. 6 Ek/1434/2018, 6 Ek/1875/2018, 7 Ek/127/2019...*), d) odklon od rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (*sp. zn. 6 Cdo 1/2012 a 3 Cdo 122/2011*), ako aj ústavného súdu (*sp. zn. IV. US 371/2018*), e) nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu a nesúlad s procesnými garanciami (§ 220 CSP) a tiež, že sa okresný súd nevysporiadal s jednotlivými argumentmi sťažovateľa prednesenými v návrhu na zastavenie exekúcie.

III.

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

4. Okresný súd považuje napadnuté uznesenie za správne a ústavnú sťažnosť za nedôvodnú. Sťažovateľ mal všetky dôvody a skutočnosti rozhodujúce na zastavenie exekúcie uviesť už v lehote 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie (§ 61k ods. 2 Exekučného poriadku). Zákonný sudca je toho názoru, že nie každé jednotlivé rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je možné považovať za ustálenú judikatúru. Poznamenal: „za ustálenú judikatúru je možno považovať také rozhodnutia, ktoré najvyššie súdne authority publikovali a tým vyhlásili, že sa vo svojej rozhodovacej praxi budú nimi riadiť.“

III.2. Replika sťažovateľa:

5. Sťažovateľ v ďalšom podaní (30. marca 2020) uviedol, že rozhodovacia prax na okresnom súde senátov „6Ek, 7Ek, 8Ek a 12Ek“ nepredstavuje podľa neho ustálenú rozhodovaciu prax, naopak, ustálenou je rozhodovacia prax ďalších senátov. Sťažovateľ poukázal tiež na skutočnosť, že pred tým, ako sa stal okresný súd príslušným na prejednanie exekučných vecí, bola rozhodovacia prax ostatných všeobecných súdov jednotná v otázke právomoci rozhodcovských súdov. Z dôvodu nedostatku právomoci rozhodcovského súdu, ktorý exekučný titul vydal, spravidla

iné exekučné súdy exekúcie zastavili. V závere sťažovateľ vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

IV.

6. Predmetná vec sa týka pomerne rozsiahlej exekučnej agendy, v ktorej sa vymáhajú rozhodcovské rozsudky. Tie v zásade majú ako rozsudky štátnych súdov rovnaké pravidlá pre ich vykonanie, no v spotrebiteľských veciach existujú osobitosti. Tie majú základ predovšetkým v tzv. typovej (formulárovej) agende a tá je typická tým, že spotrebiteľ, a je jedno či je to odborník na právo alebo menej zdatný subjekt práva, čelia tlačivu zmluvy, v ktorej vykonať úpravy je takmer iluzórne. Spravidla obchodný zástupca konajúci za dodávateľa nemá možnosti preformulovať text tlačiva zmluvy a za rutinný výsledok uzatvárania zmlúv sa notorietne považuje podpis pod všetky klauzuly vrátane tých, ktoré by cez test neprijateľnosti nemali prejsť (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

K súdnej kontrole exekučného titulu

7. Okresný súd argumentuje nemožnosťou preskúmať vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku. Táto obrana ale neobstojí, pretože na rozdiel od rozsudkov štátnych súdov rozhodcovský rozsudok je explicitne normovaný ako predmet prieskumu zo strany exekučného súdu [*Súd návrh na vykonanie exekúcie zamietne, ak rozhodcovské rozhodnutie nespĺňa náležitosti podľa osobitného predpisu alebo nie je vykonateľné*, § 53 ods. 3 písm. f) bod 4 Exekučného poriadku v znení účinnom v čase rozhodovania okresného súdu]. Za nevykonateľný sa považuje aj rozhodcovský rozsudok vychádzajúci z neplatnej (vrátane neprijateľnej) rozhodcovskej zmluvy. Aj samotná rozhodcovská zmluva má byť pritom predmetom prieskumu [§ 53 ods. 3 písm. f) bod 1 Exekučného poriadku]. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) bola už v čase rozhodovania okresného súdu stabilnou súčasťou judikatúry slovenských všeobecných súdov, ktorá označovala neplatne uzavretú rozhodcovskú zmluvu za prekážku pre materiálne vykonateľný exekučný titul (Najvyšší súd Slovenskej republiky, rozsudok č. k. 6 Cdo 1/2012 z 21. marca 2012).

K rozhodcovskej zmluve uzavretej oddelene od zmluvy obsahujúcej hlavný záväzok (v danej veci úverovej zmluvy)

8. Podľa okresného súdu má mať relevanciu fakt, že rozhodcovská zmluva „*nebola súčasťou Zmluvy o revolvingovom úvere*“ a ani podmienkou jej uzavretia. Uvedená argumentácia okresného súdu zodpovedá skutočnosti. Navyše, tento stav evokuje akúsi prirodzenú zdržanlivosť k ex offo iniciatíve súdnej kontroly dotknutej rozhodcovskej zmluvy „*ved' nemusel uzatvárať túto zmluvu*“. Takáto úvaha však naráža na samotnú podstatu ochrany pred neférovými klauzulami v rámci formulárovej agendy. Ak by si spotrebiteľ skutočne individuálne vyjednal zmluvnú podmienku, súdnej ex offo kontrole by tento fakt naozaj bránil (§ 53 ods. 1 *in fine* Občianskeho zákonníka; *alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne vyjednané*“). Napríklad, ak by spotrebiteľ výslovne žiadal dodávateľa, že by sa rád odklonil od formulárov používaných dodávateľom a rád by uzavrel zmluvu podľa vlastnej dikcie, vlastného textu v odklone od tlačív dodávateľa.

To ale zjavne nie je predmetný prípad. Nič nenasvedčuje tomu, že by sťažovateľ musel oprávneného nahovárať na uzavretie rozhodcovskej zmluvy a že si text zmluvy vymienil. Tlačivo rozhodcovskej zmluvy pripravil dodávateľ. Zo žiadneho aktu teda nemožno vysledovať situáciu, že by sťažovateľ individuálne vyjednal rozhodcovský kontrakt. Je pritom irelevantné, že náhodné a vedľajšie zložky spotrebiteľského kontraktu sú oddelené od textu hlavnej zmluvy a sú na inom „nosiči“. Na porovnanie úverová a popri nej záložná zmluva v spotrebiteľskom vzťahu sú bežne predmetom súdnej kontroly, aj keď sú skontrahované oddelene ako samostatné zmluvy.

9. K významu formulárovej agendy, a tým aj ex offo súdnej kontroly ústavný súd dáva do pozornosti prípad rozhodovaný Súdny dvorom pod sp. zn. C-74/15, v ktorom išlo o čisto podnikateľský úver, no na súvisiace zabezpečovacie zmluvy (záložná) už smernica Rady 93/13 ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách dopadá pre prípad, že sa netýka osôb personálne ani majetkovo prepojených na podnikateľa. Až do takýchto dimenzií išiel Súdny dvor pri ochrane pred neférovými zmluvnými podmienkami v rámci formulárovej agendy.

K možnosti voľby rozhodcovského konania

10. Argumentácia okresného súdu, že sťažovateľ mal možnosť výberu medzi uzavretím a neuzavretím rozhodcovskej zmluvy, v konzekvencii na ospravedlnenie nevykonania súdnej kontroly rozhodcovskej zmluvy je ústavne neudržateľná. Aj pri hlavnej úverovej zmluve sťažovateľ stal pred voľbou „uzavrieť či neuzavrieť“, no po jej uzavretí napokon niet pochybností o existencii dôvodov na vykonanie ex offo súdnej kontroly. Uvedená obrana súdu má spoločné znaky s euronekonformnou argumentáciou zužujúcou problém ex offo súdneho prieskumu na argument „nemal podpísať“. Iba podpísané zmluvné podmienky (pri písomnej forme) totiž môžu byť predmetom súdnej kontroly. Inými slovami, niet v zásade dôvod kontrolovať nepodpísané zmluvy (pri obligatórnej písomnej forme).

K možnosti sťažovateľa odstúpiť od zmluvy

11. Argumentácia súdu, že povinný (sťažovateľ) mohol od zmluvy do 14 dní odstúpiť, sa míňa zmyslu a cieľu *ratio legis* ex offo súdnej ochrany, ktorá sleduje podporu trhu na báze právne konformných produktov. Súdna kontrola neprijateľných zmluvných podmienok vrátane exekučných konaní nie je založená na subsidiarite po vykonaní prvkov bdelosti na strane spotrebiteľov (porov. Asturcom C-40/98). Naopak, súdna kontrola v spotrebiteľských veciach zo strany súdov predpokladá okrem iného neskúsenosť spotrebiteľov (v judikatúre Súdneho dvora takmer pravidelne prízvukovanej, body 14 až 18). Ak by súdy mali vykonávať súdny prieskum pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami len v tých prípadoch, v ktorých sťažovatelia účinne odstúpili od zmluvy, súdy by vlastne prišli o túto agendu, a tým aj príležitosť nastavovať kvalitu verejného života v jeho dôležitej sfére v rámci individuálnej kontroly zmluvných podmienok (k významu ochrany čl. 38 Charty základných práv Európskej únie).

K argumentácii o nevyužití námietok proti udeleniu poverenia na vykonanie exekúcie

12. Okresný súd je nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť. „Už začaté exekučné konanie tak exekučný súd obligatórne zastaví, napr. v prípade, ak zistí, že exekučné konanie sa začalo bez toho, aby sa exekučný titul stal vykonateľným [§ 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku], alebo... ak už začatú exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať [§ 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku]. (I. ÚS 456/2011). Bez existencie formálne a materiálne vykonateľného exekučného titulu nemožno exekúciu vykonať (IV. ÚS 300/2011, II. ÚS 165/2011). Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto kontexte uviedol: „Iba vykonateľné rozhodnutie totiž umožňuje v exekučnom konaní vynútiť plnenie. Súd sa pri skúmaní toho, či rozhodnutie je vykonateľné zaoberá predovšetkým tým, či sa jedná o rozhodnutie, ktoré možno vykonať podľa Exekučného poriadku, a či rozhodnutie je vykonateľné po formálnej ako aj materiálnej stránke. Ide pritom o predpoklady, ku ktorým súd prihliada z úradnej povinnosti.“ (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4 Cdo 11/2011 z 23. júna 2011).

13. Ústavný súd ďalej poukazuje na námietku sťažovateľa k rozhodcovskému súdu, ktorý vo veci rozhodoval a ktorého rozsudok je exekučným titulom. Sťažovateľ poukázal na fakt, že v rozhodcovskej zmluve je ako jeden z rozhodcovských súdov, ktorý má vec medzi účastníkmi konania rozhodovať, Slovenský arbitrážny súd zriadený Slovak arbitration court, s. r. o., IČO 44 130 481. Vec bola ale rozhodnutá rozhodcovským rozsudkom č. k. 687/07/16 z 19. mája 2017, ktorý bol vydaný Slovenským arbitrážnym súdom zriadeným Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov, z. z. p. o., IČO 45 744 939. Z údajov dostupných v Obchodnom vestníku je zrejmé, že došlo k istým presunom a právnomu nástupníctvu v súvislosti s Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov.

14. Ústavný súd, nadväzujúc na už uvedené dôvody, považuje za vhodné v súvislosti s konkrétnymi okolnosťami veci poukázať na niekoľko súvisiacich rozhodnutí Súdneho dvora, ktoré sa venujú problematike ochrany spotrebiteľa, resp. rozhodcovského súdnictva v danom kontexte. V prvom rade je to uznesenie vo veci C-76/10 zo 16. novembra 2010 (Pohotovosť c. ██████████), ktoré dopadá priamo na slovenskú právnu úpravu a povinnosť ex offio súdneho prieskumu.

15. „Vzhľadom na túto situáciu znevýhodneného postavenia článok 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ide o kogentné ustanovenie...“ (rozsudok vo veci C-243/08 zo 4. júna 2009, Pannon GSM).

16. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci C-168/05 z 25. októbra 2006 (Mostaza Claro) platí, že nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom je možné kompenzovať výlučne pozitívnym zásahom (k tomu aj rozsudok vo veci C-40/08 zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones).

17. Podľa už citovanej veci Súdneho dvora C-168/05 z 25. októbra 2006 (Mostaza Claro) „... ochrana, ktorú smernica priznáva spotrebiteľom, sa tak vzťahuje na prípady, v ktorých sa spotrebiteľ, ktorý s predajcom alebo dodávateľom uzavrel zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku, zdrží namietania nekalej povahy tejto podmienky z dôvodu, že buď o svojich právach nevie, alebo preto, že je odradený od ich uplatňovania z dôvodov nákladov, ktoré by malo za následok súdne konanie. Za týchto podmienok by cieľ sledovaný článkom 6 smernice... nemohol byť dosiahnutý, ak by súd, na ktorý bola podaná žaloba o zrušenie rozhodcovského rozhodnutia, nemohol posúdiť neplatnosť tohto rozhodnutia iba z dôvodu, že spotrebiteľ neuplatnil neplatnosť rozhodcovskej zmluvy v rámci rozhodcovského konania.“ (porovnaj body 29 a 30 citovaného rozhodnutia; tiež porovnaj rozsudok Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 3308/16 z 19. januára 2017, body 16 až 21).

18. Princíp „rovnosti zbraní“, t. j. princíp, že každá strana v procese musí mať rovnakú možnosť hájiť svoje záujmy a že žiadna z nich nesmie mať podstatnú výhodu voči protistrane, je *expressis verbis* vymedzený v čl. 47 ods. 3 ústavy a *implicitne* tvorí aj súčasť obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 157/2011, IV. ÚS 608/2013). Imanentnou podstatou uvedeného princípu je starostlivosť o vyváženosť vzťahu. Podstatou eurokonformného výkladu spotrebiteľského práva je „zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ bol viazaný nekalou podmienkou“, čiže úsudok všeobecného súdu o tom, či a prečo treba danú podmienku považovať za neprijateľnú. Tým sa požadovaná vyváženosť vzťahu dosahuje.

19. Prejednávaný prípad neobsahoval takýto úsudok. V rámci posúdenia sťažnostných námietok (tvrdiacich neexistenciu vôle) súd ich obsah vôbec neskúmal a argumentoval, že dôvodnosť exekučného titulu už nemožno v tejto fáze konania za žiadnych okolností skúmať.

20. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu vecne nespochybnilo dôvody neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy uvádzané sťažovateľom. Poukázalo len na existenciu formálneho prejavu vôle, ktorý pre posúdenie veci nemusel byť určujúci.

21. Podľa názoru ústavného súdu exekučný súd je s poukazom na § 53 ods. 1 Exekučného poriadku a podľa § 53 ods. 3 písm. f) Exekučného poriadku v štádiu posudzovania návrhu na vykonanie exekúcie povinný *ex officio* preskúmať návrh na vykonanie exekúcie a jeho prílohy, t. j. vrátane exekučného titulu vydaného v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Exekučný súd skúma, či exekučný titul bol vydaný orgánom, ktorý na to mal právomoc, a či je vykonateľný po stránke

formálnej a materiálnej. Predpokladom materiálnej a formálnej vykonateľnosti akéhokoľvek rozhodnutia, ktoré má byť exekučným titulom, je, že takéto rozhodnutie vznikne pred orgánom, ktorý koná a rozhoduje v súlade so svojou právomocou a podľa vopred stanovených pravidiel. Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označil za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd v štádiu posudzovania návrhu na vykonanie exekúcie nielen oprávnený, ale zároveň povinný skúmať, či spotrebiteľské rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Exekučný súd má v tomto štádiu povinnosť zisťovať rozpor exekučného titulu so zákonom, t. j. aj to, či bol vydaný orgánom s právomocou na jeho vydanie. Exekučný súd musí pri tomto zisťovaní posúdiť nielen to, či rozhodcovská zmluva bola medzi zmluvnými stranami vôbec uzavretá, ale aj to, či bola uzavretá platne. Iba platná rozhodcovská zmluva môže založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť. Absolútna neplatnosť právneho úkonu má za následok, akoby právny úkon nebol nikdy uzavretý. Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva, na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku.

22. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy alebo právomoc rozhodcovského súdu v žalobnej odpovedi alebo prostredníctvom žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, je exekučný súd v štádiu posudzovania návrhu na vykonanie exekúcie oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a právomoc rozhodcovského súdu a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku v spotrebiteľskej veci so zákonom znamenajúci neúčinnosť, a teda nezáväznosť tohto exekučného titulu. Len platná rozhodcovská zmluva môže založiť právomoc na konanie rozhodcovského súdu v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Ak by exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Vo svojej podstate by išlo o akceptáciu rozhodnutia nevykonateľného, majúceho účinky paaktu.

23. Ústavný súd vo vzťahu k rozdielnemu rozhodovaniu uvádza, že mu je známa nekonzistentná rozhodovacia činnosť okresného súdu pri riešení analogických otázok. V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti vyslovil, že aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (III. ÚS 300/06). Pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom, bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka

súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 192/06). Potreba vysporiadať sa so známym rozhodnutím súdu v obdobnej veci z hľadiska jeho dôvodov, pokiaľ príslušný súd dospeje následne k opačnému názoru, je súčasťou požiadavky na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (II. ÚS 426/2012). Právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní principiálne neznamená právo účastníka konania na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, pre ktoré sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného, doteraz zastávaného právneho názoru odchyľuje (III. ÚS 51/2014).

24. Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť okresného súdu o tej istej právnej otázke je ústavne neudržateľná. V súčasnosti nie je úlohou ústavného súdu určiť (vzhľadom na princíp subsidiarity), ktorý z odlišných právnych názorov je správny, pretože riešenie tohto problému a zjednotenie rozhodovania je v pôsobnosti okresného súdu. Ústavný súd svojím rozhodnutím iba otvára cestu na riešenie tohto problému v budúcnosti. Z pohľadu ústavného súdu prichodí v tejto súvislosti konštatovať, že odlišné právne názory v obdobnej veci bez akéhokoľvek vysvetlenia zo strany súdu, prečo k odlišnosti došlo, sa javia ako arbitrárne (svojvoľné) a sú zásahom do princípu právnej istoty ako súčasťou právneho štátu, keďže tento princíp predpokladá, že skutkovo obdobné veci budú obdobne právne posudzované.

25. Okresný súd nemal rezignovať na preskúmanie rozhodcovskej zmluvy ohľadom dohody strán smerujúcej k voľbe súdu, pretože tým rezignoval na princíp efektívnej ochrany spotrebiteľa, ktorý je spočívajúc v princípe rovnosti zbraní súčasťou základného práva na súdnu ochranu. Tým teda došlo zo strany okresného súdu k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto rozhodnutia). Keďže medzi obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), ústavný súd vyslovil zároveň porušenie práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rovnako bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

26. Vychádzajúc z čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), vzhľadom na vyhovenie sťažnosti ústavný súd napadnuté rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

27. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou okresného súdu námietky proti exekúcii, riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze, znova prejednať (§ 134 zákona o ústavnom súde), majúc na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení.

V.

28. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

29. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v navrhovanej výške 173,71 eur (3 úkony právnej služby po 38 eur – prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a replika spolu s režijným paušálom v sume trikrát po 10,26 eur, DPH 20 % t. j. 28,95 eur). Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

K bodu 4 výrokovej časti nálezu

30. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 500 eur Podľa názoru ústavného súdu vyslovením porušenia práv sťažovateľa v spojení so zrušením napadnutého uznesenia okresného súdu a vrátením veci na ďalšie konanie bola ujma, ktorá sťažovateľovi vznikla, výrazne kompenzovaná. Vzhľadom na to ústavný súd nepovažoval za dôvodné navyšovať zadosťučinenie aj v jeho relutárnej podobe (bod 4 výroku nálezu).

31. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2021

Robert Šorl
predseda senátu